

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การมีส่วนร่วมในกิจกรรมป่าชุมชนของชาวบ้านปด้อยเหนือ ตำบลปด้อย
อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
โดย: นายศราวุฒิ อรุณกิจ
ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาเอก: ส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ:

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรวิกุล)

๒๕/๖-๖/๒๕๖๐

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมป่าชุมชนของชาวบ้านปด้อยเหนือ ตำบลปด้อย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎรบ้านปด้อยเหนือ 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมป่าชุมชนบ้านปด้อยเหนือ และการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน 3) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป่าชุมชน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านปด้อยเหนือ ตำบลปด้อย อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลได้นำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คนต่อครอบครัว ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด มีรายได้เฉลี่ย 29,422 บาทต่อปี มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 9.77 ไร่ มีเพียงร้อยละ 22.92 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านป่าไม้ในหลักสูตรการป้องกันไฟป่า สำหรับแหล่งข่าวสารคดีด้านป่าไม้ที่ได้รับเป็นประจำสูงสุดได้แก่ หอกระจายข่าว รองลงมาคือโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามลำดับ

ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมป่าชุมชนของผู้ให้ข้อมูลพบว่า กิจกรรมที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับสูง ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมประจำเดือน รองลงมาได้แก่ การพัฒนาป่าชุมชน

ประจำปี พิธีกรรมเลี้ยงผีเจ้าที่ในป่าชุมชน และการเข้าร่วมทำแนวกันไฟป่าในพื้นที่ป่าชุมชน ตามลำดับ นอกจากนั้นเป็นกิจกรรมที่ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดทำและซ่อมป้ายแสดงแนวเขต การเข้าร่วมตัดไม้ในป่าชุมชนเพื่อนำมาสร้างฝายประชาอาสา การเก็บไม้พินมาจำหน่ายเพื่อนำเงินเข้ากองทุนหมู่บ้าน การลาดตระเวนตรวจป่า และการเข้าร่วมประชุมกำหนดเขตป่าชุมชนเพิ่มเติม ส่วนการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนที่มีการใช้มากที่สุด ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเพื่อเป็นแหล่งอาหารสำหรับบริโภคและขายเป็นรายได้ และการใช้ไม้จากป่าชุมชนเพื่อนำมาก่อสร้างอาคารประโยชน์ของหมู่บ้าน และลักษณะที่มีการใช้ประโยชน์น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้น้ำจากป่าชุมชนเพื่อการเกษตร การใช้ป่าชุมชนเป็นแหล่งสำหรับหาสมุนไพร และการใช้ป่าชุมชนแห่งนี้เพื่อเป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานป่าชุมชนของชาวบ้าน พบว่ามีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับ การขาดงบประมาณสนับสนุนจากภายนอก ส่วนปัญหาอุปสรรคระดับน้อย ได้แก่ 1) ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในป่าชุมชน 2) การขาดความรู้ เครื่องมือและอุปกรณ์ในการดับไฟป่าในฤดูแล้ง 3) การขาดความรู้ในการดำเนินงานป่าชุมชน และ 4) การลาดตระเวนตรวจป่ายังไม่เพียงพอ